

Документ за разглеждане в заседание

A9-0446/2023

21.12.2023

ДОКЛАД

относно прозрачността и отчетността на неправителствените
организации, финансирани от бюджета на ЕС
(2023/2122(INI))

Комисия по бюджетен контрол

Докладчик: Маркус Пипер

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	19
ПРИЛОЖЕНИЕ: СПИСЪК НА ОБРАЗОВАНИЯТА ИЛИ ЛИЦАТА, ОТ КОИТО ДОКЛАДЧИКЪТ Е ПОЛУЧИЛ ИНФОРМАЦИЯ.....	21
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ВЪНШНИ РАБОТИ.....	22
ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ	31
ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ	32

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно прозрачността и отчетността на неправителствените организации,
финансирани от бюджета на ЕС
(2023/2122(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално членове 2, 3 и 5, член 11, параграф 2 от и Протокол № 2 към него,
- като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 322, параграф 1а и член 325, параграф 4 от него,
- като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012¹ („Финансовият регламент“),
- като взе предвид предложението на Комисията от 16 май 2022 г. за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (COM(2022)0223),
- като взе предвид доклада на комисията по бюджети и на комисията по бюджетен контрол от 4 май 2023 г. относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза,
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013²,
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика³,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 3 декември 2020 г. относно Плана

¹ [OB L 193, 30.7.2018 г., стр. 1.](#)

² [OB L 435, 6.12.2021 г., стр. 187.](#)

³ [OB L 231, 30.6.2021 г., стр. 159.](#)

за действие за европейската демокрация (COM(2020)0790),

- като взе предвид Специален доклад № 35/2018 на Европейската сметна палата (ЕСП) от 18 декември 2018 г., озаглавен „Прозрачност на разходването на средства на Европейския съюз, отпуснати на неправителствени организации — необходими са още усилия“,
- като взе предвид проучването, озаглавено „Financing of non-governmental organisations (NGOs) from the EU Budget“ („Финансиране на неправителствени организации (НПО) от бюджета на ЕС“), публикувано от Генерална дирекция по вътрешни политики на ЕС на 25 ноември 2010 г.⁴,
- като взе предвид проучването, озаглавено „Democratic accountability and Budgetary Control of non-governmental organisations funded by the EU Budget“ („Демократична отчетност и бюджетен контрол на неправителствени организации, финансирани от бюджета на ЕС“), публикувано от Генерална дирекция по вътрешни политики на ЕС на 24 януари 2017 г.⁵, и последващата му актуализация от 21 януари 2019 г.,
- като взе предвид проучването, озаглавено „Transparency and accountability of EU funding for NGOs active in EU policy areas within EU territory“ („Прозрачност и отчетност на финансирането от ЕС за НПО, работещи в области на политиката на ЕС на територията на ЕС“), публикувано от Генералната дирекция за вътрешни политики на ЕС на 28 септември 2023 г.⁶ („Проучване на прозрачността и отчетността“),
- като взе предвид оперативните насоки на Комисията за получателите на финансиране от ЕС относно използването на емблемата на ЕС в контекста на програмите на ЕС за периода 2021—2027 г., публикувани през март 2021 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 17 февруари 2022 г. с препоръки към Комисията относно устав на европейските трансгранични сдружения и организации с нестопанска цел⁷,
- като взе предвид резолюцията си от 10 май 2023 г., съдържаща забележките, които са неразделна част от решенията за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на общия бюджет на Европейския съюз за финансовата 2021 година, раздел III – Комисия и изпълнителни агенции⁸,

⁴ Проучване — [„Financing of Non-governmental Organisations \(NGO\) from the EU Budget“](#) („Финансиране на неправителствени организации (НПО) от бюджета на ЕС“), Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС, Тематичен отдел Г — Бюджетни въпроси, 25 ноември 2010 г.

⁵ Проучване — [„Democratic accountability and Budgetary Control of non-governmental organisations funded by the EU Budget“](#) („Демократична отчетност и бюджетен контрол на неправителствени организации, финансирани от бюджета на ЕС“), Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС, Тематичен отдел Г — Бюджетни въпроси, 24 януари 2017 г.

⁶ Проучване — [„Transparency and accountability of EU funding for NGOs active in EU policy areas within EU territory“](#) („Прозрачност и отчетност на финансирането от ЕС за НПО, работещи в области на политиката на ЕС на територията на ЕС“), Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС, Тематичен отдел Г — Бюджетни въпроси, 28 септември 2023 г.

⁷ [ОВ С 342, 6.9.2022 г., стр. 225.](#)

⁸ Приети текстове, [P9_TA\(2023\)0137.](#)

- като взе предвид резолюцията си от 10 май 2023 г., съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на общия бюджет на Европейския съюз за финансовата 2021 година, раздел III – Европейски парламент⁹,
 - като взе предвид своята резолюция от 13 юли 2023 г. относно препоръки за преразглеждане на правилата на Европейския парламент относно прозрачността, почтеността, отчетността и борбата с корупцията¹⁰,
 - като взе предвид освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета за финансовата 2021 година относно общия бюджет на ЕС – Комисия и изпълнителни агенции¹¹,
 - като взе предвид становищата на комисията по външни работи и на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи,
 - като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0446/2023),
- A. като има предвид, че ЕС е разработил механизми за прозрачност и отчетност, за да гарантира, че средствата на ЕС, отпуснати на бенефициерите, включително на неправителствени организации (НПО), се използват ефективно, ефикасно и в съответствие с ценностите, политиките и финансовите правила на ЕС, залегнали, наред с другото, във Финансовия регламент, който определя прозрачността като един от своите водещи бюджетни принципи, като изисква от Комисията да предоставя по подходящ и навременен начин информация относно средствата на ЕС;
- Б. като има предвид, че ЕС е един от най-големите финансови поддръжници на организациите на гражданското общество¹²;
- В. като има предвид, че гражданското общество включва от ограничени по значимост общностни дейности до НПО; като има предвид, че спектърът от НПО, които получават финансиране от ЕС, обхваща широк набор от структури, начини на функциониране, източници на финансиране и целеви области, което се изразява в различни проекти, финансирани със средства от ЕС; като има предвид, че Договорите изискват институциите на ЕС и държавите членки да поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните сдружения и гражданското общество; като има предвид, че ЕС и неговите държави членки следва да предоставят подходящо финансиране за програми, насочени към защита и насърчаване на правата и ценностите, залегнали в Договорите на ЕС; като има предвид, че НПО и организациите на гражданското общество (ОГО) играят важна

⁹ Приети текстове, [P9_TA\(2023\)0138](#).

¹⁰ Приети текстове, [P9_TA\(2023\)0292](#).

¹¹ Европейски парламент, „[Освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета за финансовата 2021 година:Общ бюджет на ЕС – Комисия и изпълнителни агенции](#)“, 10 май 2023 г.

¹² Съвместно съобщение на Комисията и върховния представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 25 март 2020 г., озаглавено „План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020 – 2024 г.“ (JOIN(2020)0005).

роля за изпълнението на тези програми; като има предвид, че в някои случаи публичните органи възлагат задачи на НПО и ОГО; като има предвид, че Комисията управлява средствата на ЕС пряко, непряко или по споделен начин; като има предвид, че в съответствие с принципа на субсидиарност средствата, предоставени пряко на бенефициерите, включително на НПО, са предмет на мониторинг и докладване от страна на Комисията;

- Г. като има предвид, че Договорите изискват институциите на ЕС и държавите членки да поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните сдружения и гражданското общество; като има предвид, че е важно държавите – членки на ЕС, и институциите на ЕС да предоставят подходящо финансиране за програми, насочени към защита и насърчаване на правата и ценностите, залегнали в Договорите на ЕС; като има предвид, че НПО и ОГО играят важна роля за изпълнението на тези програми;
- Д. като има предвид, че системата на Комисията за финансова прозрачност (СФП) е основният източник на публично достъпни данни за широкомащабен анализ на безвъзмездните средства и договорите, управлявани пряко от Комисията; като има предвид, че следва да се прави ясно разграничение между публичната прозрачност и прозрачността за целите на законния бюджетен контрол, предвид чувствителния контекст и въпроси, с които работят НПО;
- Е. като има предвид, че анализът на данни на СФП показва, че финансовите ангажименти на ЕС към НПО, като се изключат програмите на ЕС в областта на образованието и научните изследвания, възлизат на най-малко 2,6 милиарда евро през 2022 г. при пряко управление за всички програми и фондове на ЕС;
- Ж. като има предвид, че изискванията и проверките на ЕС за прозрачност и отчетност следва да се прилагат за всички представители на интереси, които получават средства от ЕС; като има предвид, че 3 377 субекта¹³ са регистрирани в Регистъра за прозрачност на ЕС в категорията „НПО, платформи и мрежи и подобни“; като има предвид, че естеството на изискванията и проверките трябва да съответства на категоризацията, установена в регистъра за прозрачност, за да се вземат предвид всички юридически форми на субекти, а не само НПО; като има предвид, че изискванията и проверките на ЕС не трябва да бъдат свързани единствено с регистъра за прозрачност, тъй като някои субекти, които получават средства от ЕС, биха могли да предпочетат да останат извън този регистър, за да се избегне излагането на риск на тяхното съществуване;
- З. като има предвид, че изискванията и проверките на ЕС за прозрачност и отчетност следва да се прилагат за всички бенефициери на средства от ЕС, включително НПО, от които се изисква да поддържат точна и прозрачна финансова документация относно използването на средствата на ЕС и произхода на финансовите източници, използвани за тяхното функциониране, тъй като те се отчитат пред своите членове, донори, партньори и бенефициери по отношение на действията, които предприемат, източниците на тяхното финансиране, включително средствата на ЕС, и решенията, които вземат от името на съответните заинтересовани страни; като има предвид, че държавите членки

¹³ Източник: Регистър за прозрачност на ЕС, данни, до които е получен достъп на 22 септември 2023 г.

определят правното основание за НПО, които имат статут на регистрирани на национално равнище;

- И. като има предвид, че използването на средства на ЕС в противоречие с правилата, принципите и ценностите на ЕС нараства; като има предвид, че отделни лица и използвани като „фасада“ организации, най-често под чуждестранно влияние, се стремят да получат финансова подкрепа от ЕС и произтичащата от нея почитеност, независимо от размера ѝ, но в действителност използват средствата на ЕС за дейности, които подкопават основните принципи и ценности на ЕС и нашата привързаност към демокрацията;
- Й. като има предвид, че Комисията носи отговорността да гарантира изпълнението на бюджета на ЕС и да зачита разпоредбите и ценностите на ЕС; като има предвид, че в тази връзка всички предварителни и последващи проверки трябва да гарантират, че само НПО и субекти, работещи при спазване на правилата, принципите и ценностите на ЕС, ще получават средства от ЕС;
- К. като има предвид, че в освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на ЕС и на Комисията за 2021 г. се подчертава дълбоката загриженост във връзка с финансирането на проекти, изпълнявани от или с участието на НПО, които са свързани с радикални религиозни и политически организации; призовава Комисията да гарантира, че от средства на ЕС се финансират само организации, които стриктно зачитат всички ценности на Съюза, и настоятелно призовава Комисията да създаде предварителни механизми за ясно идентифициране на НПО, действащи на територията на Съюза и в чужбина, които са признали връзки с религиозни фундаменталистски мрежи и следват програма, която подкопава ценностите на Съюза¹⁴;
- Л. като има предвид, че за всички НПО, които получават финансиране от ЕС, следва да се прилагат едни и същи високи стандарти за отчетност и едни и същи правила за прозрачност, независимо дали мястото им на дейност е в рамките на Европейския съюз или извън него;
- М. като има предвид, че някои от изложените по-долу съображения се основават на част от констатациите от проучването на прозрачността и отчетността, които разглеждат допълнителни слабости по отношение на прозрачността на информацията за използването на средства на ЕС от страна на Комисията, държавите членки и бенефициерите, включително НПО;

Общи положения

1. приветства жизненоважната роля, която НПО играят за представителството на гражданското общество и за насърчаването и защитата на правата и ценностите, залегнали в Договорите, и на основните права съгласно Хартата на основните права на ЕС (Хартата на ЕС); подчертава, че само НПО, чиито действия зачитат тези права и ценности, следва да имат право на финансиране от ЕС; настоятелно призовава всички заинтересовани страни все повече да поставят принципите и

¹⁴ Европейски парламент, „[Освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета за финансовата 2021 година:Общ бюджет на ЕС – Комисия и изпълнителни агенции](#)“, 10 май 2023 г.

ценностите на ЕС в центъра на финансирането от ЕС и признава разнообразието на НПО по отношение на техния размер, ресурси и персонал;

2. подчертава по-специално ролята на бенефициерите, включително НПО, в изпълнението на бюджета на ЕС и задължението да осъществяват тази роля при пълно зачитане на финансовите правила и принципи на ЕС за защита на финансовите интереси на ЕС; припомня, че от НПО, които извършват дейност на територията на ЕС, се изисква да спазват националното право, приложимо във всяка държава членка, засегната от тяхната дейност, както и правото на Съюза и международното право; отново заявява, че прозрачността и отчетността на ЕС са от основно значение за укрепването на една благоприятна и справедлива европейска система, основана на демокрация, основни свободи, приобщаване и многообразие;
3. подчертава, че НПО разчитат както на публична финансова подкрепа, така и на частни дарения, които не се изключват взаимно; припомня, че възможността за търсене, гарантиране и използване на ресурси, различни от фондовете на ЕС или публични средства на национално или местно равнище, е от съществено значение за съществуването и функционирането на НПО;
4. подчертава, че организациите на гражданското общество заслужават най-голямо уважение и благодарност за ежедневната работа, която извършват; отчита труда, полаган ежедневно от ОГО в цяла Европа и в света, и потвърждава, че тези НПО заслужават най-висока похвала и подкрепа; подчертава значението на посрещането на финансовите и другите потребности на тези организации;
5. приветства решаващата роля на НПО в ЕС и държавите извън ЕС за защитата на принципите на правовата държава и демократичните ценности, борбата с корупцията и насърчаването на правата на човека и демокрацията; отново заявява, че в държави с авторитарни или недемократични режими НПО често представляват последната линия на защита на демокрацията, която авторитарните режими по света се опитват да заглушат, включително чрез прието законодателство и дискриминационни задължения, поради което те се нуждаят от подкрепа и защита; призовава Комисията да обмисли предпазни клаузи и механизми в това отношение; подчертава, че е важно да се осигури адекватно и прозрачно финансиране от ЕС за НПО и субекти, които осъществяват дейност в тези области;
6. приветства дейността на НПО в райони на конфликт, за да се гарантира, че хуманитарната помощ достига до цивилното население и нуждаещите се по бърз и ефективен начин; признава значението на НПО, за да се гарантира, че ЕС, в качеството си на най-голям донор на помощ за развитие в света, продължава да допринася за насърчаването на стабилността, преодоляването на бедността и напредъка на световното развитие;
7. посочва, че на практика законодателните процеси биха могли да пренебрегнат гласовете на местните, регионалните и националните НПО; счита, че малките НПО често са изправени пред трудности при достъпа до финансиране от ЕС поради тромавите административни процедури; призовава Комисията

допълнително да опрости и рационализира процедурите, за да се даде възможност на по-малките НПО, включително на местно равнище, да кандидатстват и да се възползват от финансиране от ЕС; подчертава, че приоритетите и потребностите на по-малките НПО често се пренебрегват или им се обръща по-малко внимание, въпреки факта, че те често познават най-добре ситуацията и извършват огромен обем работа; подчертава, че на работата на малките организации трябва да се отдава най-голямо уважение и че финансирането от ЕС следва да се направи по-достъпно за тях, тъй като те представляват важен елемент, който засилва многообразието и разнообразието в цяла Европа и извън нея; признава, че НПО в Европа играят решаваща подкрепяща роля за допълването на обществените услуги;

8. остава дълбоко загрижен от заплахите и необоснованите нападения срещу НПО в някои държави членки, включително чрез предлагане и приемане на законодателство, налагащо дискриминационни задължения на НПО, които ограничават или забраняват техните дейности, и чрез онлайн и офлайн сплашване и тормоз срещу техните служители, негативни публични изявления и кампании за оклеветяване, словесни заплахи и правни и физически нападения; подчертава, че някои НПО също така са изправени пред прекомерни административни проверки или одити, политически мотивирани съкращения на финансирането и прекалено строги правни изисквания за тяхното създаване и регистрация; настоятелно заявява, че НПО трябва да бъдат защитени и следва да получават подходящо финансиране и подкрепа;
9. изразява убеждението си, че прозрачността и отчетността са също така от жизненоважно значение, за да могат НПО и другите субекти със стопанска или нестопанска цел да демонстрират стойността на своята работа, да бъдат признати и да изградят доверие в себе си; счита, че за НПО, които осъществяват дейност в пълно съответствие с ценностите и финансовите правила на ЕС и при пълно зачитане на Хартата на ЕС, следва да се прилагат специални разпоредби, докато действат в среда с предизвикателства за демокрацията; счита, че европейските граждани трябва да бъдат уверени, че ЕС знае точно как се използват всички средства на ЕС; поради това изразява загриженост, че липсват информация, данни и контрол относно това на кого или за какво се предоставят средства от ЕС въпреки съществуващите изисквания за прозрачност; припомня, че изискванията за прозрачност и отчетност следва винаги да са в съответствие с международното право и правото в областта на правата на човека, по-специално по отношение на упражняването на гражданските свободи, като остават в границите на строго необходимото и пропорционалното за преследваните конкретни цели;
10. припомня, че прозрачността и отчетността не следва да се използват за ограничаване на пространството за независимо гражданско общество и за заглушаване на критичните гласове;
11. подчертава, че е от изключително значение да се гарантира, че задълженията на ЕС за прозрачност и отчетност не излагат на риск крайните бенефициери на средства на ЕС; счита, че в надлежно обосновани случаи, по-специално за НПО, действащи в държави с авторитарни режими или с признати проблеми, свързани с принципите на правовата държава, които оказват отрицателно въздействие върху

НПО, и с намалено гражданско пространство, където публичното разпространение на информацията относно самоличността или работата на тези НПО би могло да доведе до репресии, като изложи на риск съществуването на тези НПО и сигурността и безопасността на техните служители, изискванията за публична прозрачност следва по изключение да се прилагат по подходящ начин;

12. счита, че някои предполагаеми случаи на корупция, които породиха обществено недоволство, като например Катаргейт, биха могли да бъдат предотвратени чрез последователно прилагане на съществуващите изисквания за прозрачност и задължение за съответните субекти, включително НПО, да разкриват своите източници на финансиране и вътрешните си структури; отбелязва, че в някои случаи съответните субекти са се възползвали от финансиране от ЕС;
13. осъжда увеличаването на използването на средства на ЕС срещу принципите и ценностите на ЕС, особено когато използването на средствата и трансферите към други организации не са напълно проследими; предупреждава за опасността средствата на ЕС в крайна сметка да бъдат използвани в рамките на корумпирани кръгове и да бъдат обект на измами и нередности, външна намеса или инфилтриране (entryism); подчертава значението на „прозрачността на крайните бенефициери“ за фондовете на ЕС;

Неправителствени организации и субекти в контекста на бюджетния контрол

14. отново подчертава фундаменталното значение на общественото доверие и подкрепа за НПО; отчита, че термините, използвани за описание на тези организации, са предмет на различни правни и публични тълкувания, които се различават в отделните държави членки;
15. подчертава, че терминът НПО е широко общо понятие, което обхваща множество различни видове субекти: от големи международни организации до малки регионални или местни организации, от организации, ръководени предимно от служители, до организации, състоящи се предимно от доброволци; подчертава, че предметът на дейност, обхванат от НПО, и методът на изпълнение също могат да се различават значително; признава, че това многообразие затруднява изготвянето на общо определение за НПО в рамките на ЕС; въпреки това подчертава предимствата на установяването на хармонизиран подход за целия ЕС, включително чрез хармонизирано определение, чиято добавена стойност се състои в повишаване на прозрачността, отчетността, предвидимостта и общественото доверие; поради това насърчава съзакондателите да постигнат споразумение относно такъв хармонизиран подход към неправителствените организации и съответните субекти на равнището на ЕС, което би подпомогнало значително европейските процедури за бюджетен контрол, особено в случая на трансграничните сдружения; отново посочва изключителното значение да се гарантира прозрачност и отчетност за всички субекти, на които се предоставят средства от ЕС; потвърждава предимството на установяването на хармонизиран подход към това какво представляват тези партньори по отношение на ЕС и неговите органи в различни контексти;
16. отбелязва предложението на Комисията за включване на общо определение за

НПО в предложението от 2022 г. за преработване на Финансовия регламент; припомня, че в рамките на своя мандат Парламентът поиска допълнителна яснота по отношение на определението за НПО, по-специално на степента на официално съществуване, прозрачността и отчетността от страна на нейните членове или учредители; насърчава Комисията да проведе задълбочени консултации относно определението за НПО с участието на държавите членки и представители на НПО, като вземе под внимание и методологията, която беше следвана при определянето на понятието „малко и средно предприятие“ (МСП);

17. счита, че за да бъде считана за НПО, дадена НПО не следва да се финансира 100% от държавата и Комисията;
18. отбелязва, че Комисията използва в СФП термините „неправителствена организация“ и „организация с нестопанска цел“ без ясно разграничение; изразява съжаление, че това води до несигурност при отпускането и мониторинга на средствата на ЕС и може да доведе до погрешно възприемане на обема на финансирането за НПО и други субекти; отбелязва, че в ЧЗВ за СФП се съдържа определение за НПО, чийто статут на организация с нестопанска цел е съществен елемент и подлежи на валидиране; изразява съжаление, че това неясно разграничение е възможно, тъй като до момента няма хармонизиран подход на ЕС към НПО, а за целите на СФП се използва само самостоятелна класификация на субектите, основаваща се единствено на правила, които могат да се различават в отделните държави членки; освен това призовава в СФП да се осигури подходяща категоризация на различните видове НПО или организации с нестопанска цел, за да се избягват ситуации, при които има малко или никакво разграничение между някои видове организации и при които университети, научноизследователски институти, доброволчески организации и други НПО се считат за идентични в базата данни на СФП;

Към по-добра прозрачност и отчетност на средствата на ЕС

19. счита, че измамите, конфликтите на интереси, двойното финансиране, корупцията и изпирането или присвояването на пари трябва да се предотвратят и преодоляват във всички ситуации и за всички бенефициери, независимо от тяхното естество и правен статут; изразява загриженост относно недостатъчните данни на разположение на органа по освобождаване от отговорност за такива случаи; припомня, че за всички кандидати или бенефициери на финансиране от ЕС, включително НПО, се прилагат финансовите правила на ЕС;
20. подчертава, че системата за ранно откриване и отстраняване (EDES) е важен инструмент за защита на финансовите интереси на Съюза, гарантиращ многостепенна защита чрез ранното откриване на лица или субекти, които представляват рискове, застрашаващи финансовите интереси на Съюза; приветства предложението на Комисията за преработване на Финансовия регламент, което включва разширяването на обхвата на EDES, така че да бъдат включени и средствата при споделено управление, и в което се добавят нови основания за отстраняване¹⁵; призовава Комисията да направи EDES напълно

¹⁵ Член 139, параграф 1, буква и) и член 139, параграф 1, буква в), подточка vi) от предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета за финансовите правила, приложими за

оперативна, за да се даде възможност за ефективно изключване на бенефициери, включително НПО, въз основа на Финансовия регламент, от по-нататъшен достъп до средства на ЕС;

21. изразява загриженост, че изискванията за прозрачност могат да бъдат недостатъчни, особено когато средствата се предават по веригата и се използват за съфинансиране на съвместни проекти с други донори; счита за проблематично това, че СФП предоставя информация само за безвъзмездните средства, отпускани пряко от Комисията при пряко управление, но не и за средствата, получавани непряко от бенефициери и партньори, които имат правни отношения с Комисията;
22. подчертава, че не всички държави членки предоставят еднакво равнище на информация за безвъзмездните средства и че съществуващата база данни на ЕС не е достатъчно последователна и съгласувана; призовава Комисията да засили прозрачността и отчетността в случаите на споделено и непряко управление чрез проверка на преразпределението на средствата и тяхното използване до крайните бенефициери в съответствие с предложението за преработване на Финансовия регламент;
23. призовава Комисията да засили пропорционално механизмите за предварителен контрол, включително подходящи проверки на случаен принцип; счита, че съществуват сериозни слабости в последващия контрол на използването на средствата на ЕС, и настоятелно призовава Комисията в сътрудничество с държавите членки да изготви задълбочен анализ с ясни предложения за засилване на неговото качество, размер и редовност, подкрепени от добре създадена и централизирана работна група за бюджетен контрол в рамките на Комисията за всички представители на интереси, разполагаща с ясен мандат, възможности за разследване и ресурси;
24. признава значението на прозрачността във всички аспекти на финансираните от ЕС дейности, за да се гарантира отговорното и отчетно използване на средствата; отчита опасенията във връзка с потенциалната външна намеса в изготвянето на политиките на ЕС, както и че въведената система не може напълно да попречи на участниците да създават, финансират и/или привличат бенефициери, включително НПО, за насърчаването на неверни послания, включително чрез дезинформация, както се предполага, че се е случило при Катаргейт; счита, че съществуващите опасения не следва да водят до стигматизиране на всички НПО, тъй като повечето НПО зачитат и насърчават демократичните принципи и ценности на ЕС; подчертава, че бюджетът на ЕС не трябва да се използва за лобиране срещу демократичните принципи и ценности на ЕС;
25. призовава Комисията да изисква от бенефициерите, включително НПО, които получават средства от ЕС, да публикуват подробна информация за всяко финансиране, получено от други източници във връзка с проекти, съфинансирани от ЕС в рамките на петгодишен период, като същевременно се запази принципът на поверителност, по-специално в надлежно обосновани случаи на бенефициери, включително НПО, които са изправени пред сериозни заплахи за репресии; подчертава, че финансирането за НПО от държави извън ЕС може да бъде законен

общия бюджет на Съюза (преработен текст) от 16 май 2022 г. (COM(2022) 0223).

източник на финансиране, но подчертава, че без ясни правила за прозрачност, зачитащи принципа на поверителност, тези възможности за финансиране са отворени за злоупотреби и неправомерно влияние от страна на участници от трети държави; призовава институциите на ЕС да подобрят прилагането на своите стандарти за прозрачност, включително задължителното докладване за лобистки дейности;

26. насърчава държавите членки да въведат закони за национални регистри на лобистите, които също така следва да изискват оповестяването на донорите, включително международните, и на източниците на финансиране с еднакви изисквания за прозрачност за всички представители на интереси, независимо от тяхното естество и правен статут;
27. припомня, че държавите членки отговарят за регистрацията, контрола и докладването на случаи на разкриване на измами, злоупотреба със средства, присъди за изпиране на пари или текущи разследвания; счита, че националните администрации, които са по-близо до местните условия, представляват първото ефективно ниво за контрол и мониторинг на организациите, които действат в противоречие с правилата и ценностите на ЕС, с цел укрепване на усилията за предотвратяване, разкриване и справяне с измами или злоупотреба със средства;
28. призовава националните органи да укрепят своите системи за прозрачност и отчетност, за да идентифицират всички организации или субекти, които действат в противоречие с правилата и ценностите на ЕС, и да предприемат правни и административни мерки, които улесняват действията на равнището на ЕС и улесняват и ускоряват действията на Комисията за включване на засегнатите субекти в нейните системи; настоятелно призовава Комисията да включи всички представители на интереси, които нарушават правилата и ценностите на ЕС, в EDES и съответно да ги изключи от финансиране от ЕС в съответствие с Финансовия регламент, приложим за бюджета на ЕС;
29. счита, че на държавите членки не следва да се оставят никакви възможности за преценка, за да поставят пред НПО строго ограничителни изисквания и задължения; припомня, че Комисията започна производство за установяване на нарушение срещу Унгария, когато последната въведе закон за външната намеса през 2017 г., и че в решението си от 18 юни 2020 г.¹⁶ (*Европейска комисия/Унгария*) Съдът на Европейския съюз заяви, че правото на свобода на сдружаване и следователно правото на ЕС е нарушено, ако системните задължения на организациите на гражданското общество значително затрудняват действията и функционирането на организациите, които са обект на тези задължения;
30. изразява съжаление във връзка с публикуването на данни в СФП със закъснение, което варира между 6 и 18 месеца, и неговото въздействие върху прозрачността; призовава Комисията да публикува информацията относно безвъзмездните средства от ЕС, отпуснати на НПО и субекти, не по-късно от 6 месеца след датата, на която са отпуснати безвъзмездните средства, включително финансиране, получено от

¹⁶ Решение на Съда на Европейския съюз от 18 юни 2020 г. по дело *Европейска комисия/Унгария*, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476.

други източници, като същевременно се вземе предвид принципът на поверителност в надлежно обосновани случаи на бенефициери, включително НПО, които са изправени пред сериозни заплахи; призовава Комисията да разработи и интегрира инструменти за валидиране на данни, така че процесът на валидиране на данните в СФП да бъде автоматичен, непрекъснат и по-бърз и да потребява по-малко ресурси;

31. изразява съжаление, че информационните системи на Комисията не са лесни за ползване и използват различни конвенции за идентифициране на бенефициерите на проекти и безвъзмездни средства, в резултат на което се получават различни данни, а това затруднява съчетаването на информация от различни публично достъпни портали и бази данни на Комисията; препоръчва на Комисията да установи хармонизирани правила и да стандартизира оформлението и функциите на специфичните за отделните програми бази данни, като се вземат предвид различните среди и области на действие, в които работят НПО, и без да им се налага допълнителна ненужна тежест;
32. призовава Комисията да използва общи уникални номера на субекта, като например уникален идентификационен код на участника, и идентификационен номер на проекта, приложими във всички портали и бази данни, включително на уебсайтовете на бенефициерите, като същевременно се запази принципът на поверителност, по-специално в надлежно обосновани случаи на бенефициери, включително НПО, които са изправени пред сериозни заплахи от репресии, така че да се улесни съгласуването на публично достъпната информация, предоставяна от различните системи и уебсайтове; призовава Комисията да предостави на всички бенефициери, включително НПО, код, който извлича данни за финансирането в продължение на пет години директно от СФП и включва връзки към съответните проекти в програмните бази данни на Комисията;
33. отбелязва значителната липса на последователност в съдържанието и обхвата на информацията, показвана на уебсайтовете на проектите, включително относно разпределението на получените средства между партньорите и относно връзката със съответните бази данни на Комисията; призовава за по-проактивен подход към публичната прозрачност и засилено сътрудничество с бюджетните органи на ЕС, което да надхвърля настоящите минимални изисквания за безвъзмездно финансиране от ЕС; призовава Комисията да укрепи системата за поемане на ангажимент от страна на всички кандидати, включително НПО, към Хартата на ЕС, когато кандидатстват за средства от ЕС; призовава на уебсайтовете на финансирани от ЕС проекти да се предоставя по-ясно и по-систематично информацията относно безвъзмездните средства, получени от ЕС и от други източници;
34. призовава крайните собственици на дружества да бъдат вписани в централните регистри в държавите от ЕС, които да са достъпни за хора със „законен интерес“, като например разследващи журналисти, заинтересовани граждани и НПО;
35. отбелязва, че въпреки че интегрирането на системата eGrants като общ инструмент за управление на безвъзмездните средства и система за регистрация на кандидатите във всички служби на Комисията е подобрило качеството и

пълнотата на данните в системата за финансова прозрачност (СФП), трябва да се положат повече усилия за подобряване на надеждността на тези данни; изразява загриженост, че продължават да съществуват недостатъци по отношение на последователността в съществуващите портали и системи за прозрачност на Комисията; освен това призовава Комисията да ускори работата си по рационализиране на базите данни за по-лесна за ползване СФП, свързана с регистъра за прозрачност и съвместима с базите данни на конкретни програми; подчертава, че тя следва да включва окончателните плащания, което да дава възможност за идентифициране на бенефициерите, включително НПО, по категории, в т.ч чрез определение за НПО и съответните субекти в съответствие с Финансовия регламент; изисква от Комисията да изготви предложение за по-нататъшни административни действия до края на 2024 г.;

36. отбелязва, че в някои ситуации местният офис на организацията с нестопанска цел се намира в една държава, а бенефициерите извършват дейност в друга държава; призовава организациите с нестопанска цел да предприемат подходящи мерки, за да се вземат предвид средствата и услугите, предоставяни на места, различни от тяхната юрисдикция по произход;
37. приветства предложението на Комисията за създаване, въз основа на член 36 от Финансовия регламент, на централизирана, оперативно съвместима информационна система за извличане на данни и измерване на риска с цел подобряване на ефикасността на вътрешния контрол при изпълнението на бюджета; подчертава, че тази система трябва да включва не само данните на получателите, но и данните на действителните собственици в съответствие с Директива (ЕС) 2015/849¹⁷; призовава тази система да включва показатели за риска въз основа на данни от системата за ранно откриване и отстраняване при всички режими на управление;
38. изразява съжаление за това, че наличието едновременно на задължения за докладване и счетоводни практики на национално равнище и на равнище ЕС може да води до непропорционална административна тежест за бенефициерите, включително НПО; призовава Комисията да гарантира, че задълженията за докладване на равнището на ЕС и на национално равнище са съгласувани, за да се осигури по-лесен мониторинг на изпълнението на задълженията;
39. подчертава значението на прозрачността и на идентифицирането на крайните получатели на средства от ЕС; призовава Комисията да разработи хармонизирана система за мониторинг, насочена към намаляване на бюрокрацията, подобряване на ефективността и идентифициране на крайните бенефициери; препоръчва на Комисията да проследява средствата на ЕС до крайните бенефициери по систематичен, стандартизиран и хармонизиран начин на платформите за предоставяне на информация и за прозрачност на равнището на ЕС; освен това призовава за засилен диалог между Комисията и бенефициерите, които получават

¹⁷ [Директива \(ЕС\) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент \(ЕС\) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията, ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73.](#)

финансиране от ЕС, включително НПО, относно начините за намаляване на прекомерната тежест;

40. изразява загриженост, че разпоредбите за видимост на програмите на ЕС не се спазват изцяло; призовава Комисията да даде указания на своите служби да прекратят споразуменията или да намалят плащанията към бенефициерите, които не спазват договорните си задължения за видимост;
41. приканва Комисията да гарантира осигуряването на обучение за своите програмни служители и агенции на ЕС във връзка с Финансовия регламент и бюджета на ЕС; призовава Комисията да обезпечи за всички бенефициери на финансиране от ЕС, включително НПО, обучение относно докладването и финансовите правила и изисква органът по освобождаване от отговорност да бъде надлежно информиран за тези обучения, включително за тяхното съдържание, участниците в него и свързаните разходи; призовава Комисията да опрости процедурите за кандидатстване за безвъзмездни средства и за подбор на бенефициери и да гарантира еднакъв подход и прозрачност на процеса, да намали административната тежест и редовно да адаптира тези правила към променящите се обстоятелства и извлечените поуки;
42. отбелязва констатацията на Европейската сметна палата (ЕСП) от 2018 г., че вторичното отпускане на безвъзмездни средства не позволява на Комисията да следи добре използването на средствата на ЕС; призовава сумите, които НПО получават като трети страни под формата на безвъзмездни средства, предоставяни на каскаден принцип, да бъдат ясно разграничени в СФП и в годишните доклади на Комисията относно финансите и отчетността;
43. призовава всички европейски институции да гарантират много по-стриктно въвеждане, прилагане и упражняване на надзор по отношение на спазването на настоящите разпоредби относно регистъра за прозрачност на ЕС; призовава за отпускане на повече средства за секретариата на регистъра за прозрачност, така че той да може да предлага подкрепа за всички заявители и регистранти, и по-специално за малките субекти и НПО, през целия процес на регистрация, както и да проверява по-задълбочено предоставената от тях информация; призовава по-специално за назначаването на служител по въпросите на прозрачността във всички секретариати на комисии и имащите отношение административни звена; припомня, че съгласно насоките на регистъра за прозрачност промените в предоставените данни следва да се съобщават веднага след тяхното възникване и при всички случаи в рамките на три месеца; настоятелно призовава всички промени в управителния съвет или ръководството на регистрираните субекти също да се вписват в регистъра за прозрачност; изисква базата данни за прозрачността да бъде достъпна само за конкретни упълномощени лица и при поискване от бюджетния орган, за да се избегне разпространението на информация, която би могла да застраши живота, личната безопасност или съществуването на НПО;
44. изразява съжаление относно едновременното съществуване на различни изисквания за оповестяване за различните видове организации в регистъра за прозрачност; призовава Комисията да наложи едни и същи изисквания за

оповестяване на всички видове организации, регистрирани в регистъра за прозрачност; отбелязва по-специално, че от всички тях трябва да се изисква да оповестяват приходите си и всички суми, изразходвани за лобиране¹⁸;

45. припомня препоръките от резолюцията на Парламента за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета за 2021 г.¹⁹, в която се призовава за преразглеждане на регистъра на ЕС за прозрачност и неговите насоки, така че да се изисква оповестяване на подробности относно всички източници на финансиране от регистрирани организации, включително акциите, притежавани в други дружества, и да се даде възможност средствата на ЕС да бъдат проследявани от прекия получател до крайния бенефициер, когато средствата се прехвърлят по дадена верига, включително когато средства от един бенефициер, включително НПО, се прехвърлят на друг, като същевременно се взема предвид принципът на поверителност в случая на НПО, които са изправени пред сериозни заплахи;
46. призовава всички НПО и субекти, които са се ангажирали да гарантират пълна прозрачност и отчетност, да съблюдават Хартата на ЕС и да насърчават демократичните ценности и ценностите на ЕС, да изискват да бъдат включени в регистъра за прозрачност, когато кандидатстват за средства от ЕС;
47. призовава за стриктно прилагане на правилата за достъп до Парламента и за покани в парламентарните комисии, които зависят от регистрацията на всяка организация в регистъра за прозрачност, от новия служител по въпросите на прозрачността, който ще бъде назначен в секретариата на всяка комисия;
48. обмисля приемането на Регламент за НПО като разграничителна мярка, която е насочена към НПО, но не и към другите получатели на финансиране от ЕС; счита, че някои въпроси, като например кадровата въртележка между държавния и частния сектор, прозрачността на финансирането и даренията, борбата с изпирането на пари, ограничаването на външната намеса, независимостта от политическо и икономическо влияние, както и подаването на сигнали за нередности са важни за всички субекти, които получават средства от ЕС, и не следва да се използват за ограничаване на пространството за действие на НПО;
49. отново повтаря призива си от своята резолюция относно освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Комисията за 2021 г.²⁰ да се гарантира, че всички бенефициери на финансиране от ЕС, включително НПО, които неправомерно са разходвали или са присвоили средства на ЕС или са участвали в дейности, противоречащи на ценностите на ЕС, зালেгнали в член 2 от Договора за Европейския съюз и в Хартата на ЕС, включително подбуждане към тероризъм, реч на омразата, подкрепа или възхваляване на насилието, политически и религиозен екстремизъм, както и разпространяване на дезинформация под прикритието на умишлено фалшифицирани научни данни, да бъдат включени в базата данни EDES, за да им бъде блокиран достъпът до институциите на ЕС и до програмите на ЕС за финансиране; призовава Комисията

¹⁸ Вж.: проучване относно прозрачността и отчетността, препоръка 24.3.

¹⁹ Приети текстове, [P9_TA\(2023\)0138](#), параграф 74.

²⁰ Приети текстове, [P9_TA\(2023\)0137](#).

и държавите членки да наложат прилагането и публикуването на подобрен списък за отстраняване, както беше препоръчано от Парламента и в съответствие със споразумението относно Финансовия регламент; очаква от Комисията да докладва за изпълнението на тази препоръка в началото на 2025 г.;

50. призовава Комисията и ЕСП систематично да представят на Парламента, в качеството му на орган по освобождаване от отговорност, констатациите и одитните заключения, свързани с основаните на риска проверки на място на бенефициерите, включително НПО; насърчава засиленото сътрудничество с Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Европейската сметна палата (ЕСП); призовава Комисията да подобри по-специално статута на достъп на OLAF, за да може тя да получава информация относно финансовите нарушения на отделни бенефициери, да ги разследва и да налага подходящи санкции (т.е. спиране на плащанията чрез системата EDES) в случаи на измама, корупция и други нередности, свързани със средства от ЕС, в съответствие с приложимите разпоредби;
51. припомня, че НПО подлежат на същото равнище на контрол и разследвания като всички други получатели на средства от ЕС във връзка с разходната част, в рамките на съответните мандати на OLAF и на Европейската прокуратура;
 - o
 - o o
52. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията и на Европейската сметна палата.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Неправителствените организации (НПО) играят важна роля за свързването на гражданското общество с процеса на вземане на политически решения във всички области на политиката на ЕС. Те също така играят важна роля в изпълнението на бюджета на ЕС, когато получават средства от ЕС като преки бенефициери на безвъзмездни средства от ЕС, отпуснати от Комисията, или когато получават средства от ЕС непряко от бенефициери и партньори, които имат правни отношения с Комисията, при всички режими на управление на бюджета. Според данни, публикувани в Системата за финансова прозрачност (СФП) на Комисията, договореният размер на безвъзмездните средства, отпуснати от бюджета на ЕС на НПО, след като се изключат програмите на ЕС в областта на образованието и научните изследвания, възлизат на най-малко 2,6 милиарда евро през 2022 г. при пряко управление и за всички програми и фондове на ЕС. Общият размер на безвъзмездните средства, отпуснати на НПО, обаче е вероятно по-висок (приблизително 3,7 милиарда евро през 2022 г.), поради липсата на определение за НПО и на ясно разграничение между НПО и организациите с нестопанска цел в контекста на СФП.

Като се има предвид, че прозрачността и отчетността са основни принципи, залегнали във финансовите правила, които уреждат изпълнението на бюджета на ЕС, и важни фактори за общественото доверие, анализът на рамката, свързана с изпълнението на бюджета на ЕС от НПО, разкрива сериозни недостатъци по отношение на публичната прозрачност и отчетност. Тъй като единствено средствата, предоставени пряко на НПО, подлежат на мониторинг и докладване от страна на Комисията, средствата на ЕС, преразпределени под формата на вторично отпускане на безвъзмездни средства, възлагане на подизпълнители или споделяне в рамките на консорциум, трудно могат да бъдат проследени и не се публикуват на публични уебсайтове като СФП. В резултат на това механизмите за контрол, чиято цел е да се гарантира, че средствата на ЕС се използват ефективно, ефикасно и в съответствие с целите, политиките и финансовите правила на ЕС, са трудни за прилагане, ако не и неефективни.

С оглед на предотвратяването измамите и борбата срещу тях и гарантирането, че средствата на ЕС не се използват срещу ценностите на ЕС, изискванията за публична прозрачност и отчетност трябва да бъдат засилени. От първостепенно значение е да се гарантира, че договорените средства на ЕС се проследяват до крайните бенефициери по систематичен и хармонизиран начин за платформите за информация и прозрачност на равнището на ЕС и на равнището на НПО в държавите членки. По-специално регистърът за прозрачност на ЕС следва да позволява проследимостта на източниците на финансиране, включително фондовете на ЕС, и да осигурява по-голяма прозрачност на регистрираните организации, като по този начин допринася за избягването на случаи като Катаргейт. Освен това финансирането на НПО трябва да бъде прозрачно от източника.

Както се препоръчва в резолюциите за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета от предходни години, приемането на регламент за НПО, с който се определят минимални изисквания за НПО в целия ЕС (определение, достъп до финансиране, оповестяване на източниците на финансиране, независимост от политическо влияние и неевропейска намеса и т.н.) би осигурило по-стабилна рамка за

бюджетен контрол, която ще позволи на НПО да реализират положителни резултати в условия на най-голяма прозрачност и отчетност.

**ПРИЛОЖЕНИЕ: СПИСЪК НА ОБРАЗУВАНИЯТА ИЛИ ЛИЦАТА, ОТ КОИТО
ДОКЛАДЧИКЪТ Е ПОЛУЧИЛ ИНФОРМАЦИЯ**

Pursuant to Article 8 of Annex I to the Rules of Procedure, the rapporteur declares that he has received input from the following entities or persons in the preparation of the report, until the adoption thereof in committee:

Entity and/or person
European Commission/DG Budg
Blomeyer & Sanz

The list above is drawn up under the exclusive responsibility of the rapporteur.

17.11.2023

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ВЪНШНИ РАБОТИ

на вниманието на комисията по бюджетен контрол

относно прозрачността и отчетността на неправителствените организации,
финансирани от бюджета на ЕС
(2023/2122(INI))

Докладчик по становище: Дирдре Клун

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по външни работи приканва водещата комисия по бюджетен контрол да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- като взе предвид своята резолюция от 8 март 2022 г. относно свиващото се пространство на гражданското общество в Европа¹,
- А. като има предвид, че в член 11 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и в член 15 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се изисква институциите на ЕС да работят при възможно най-голяма откритост и прозрачност, за да се насърчава доброто управление и да се гарантира участието на гражданското общество; като има предвид, че Европейският икономически и социален комитет, съставен, наред с другото, от представители на организации на гражданското общество и изпълняващ консултативни функции, следва да подпомага Парламента, Съвета и Комисията в съответствие с член 300, параграф 1 от ДФЕС;
- Б. като има предвид, че в рамките на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа (ИССРМС)² „организациите на гражданското общество“ (ОГО) се определят като широк кръг от участници с множество роли и задачи, които може да се променят във времето и да се различават в отделните институции и държави; като има предвид, че ОГО включва всички недържавни, независими и отхвърлящи насието структури с нестопанска цел, посредством които хората се организират за преследването на общи цели и идеали, било то политически, културни, религиозни, екологични, социални или икономически, и които развиват дейността си на местно,

¹ ОВ С 347, 9.9.2022 г., стр. 2.

² Вж. член 2, параграф 7 от [Регламент \(ЕС\) 2021/947](#) на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа, ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1.

национално, регионално или международно равнище и обхващат градски и селски, официални и неформални организации;

- В. като има предвид, че в член 2, параграф 48 от своето предложение от 16 май 2022 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (преработен текст) (СОМ(2022)0223) Комисията определя понятието „неправителствена организация“ (НПО) като „доброволна, независима от правителството организация с нестопанска цел, която не е политическа партия или профсъюз“;
- Г. като има предвид, че за представителите на интереси, включително НПО, следва да се прилагат правила за контрол, надлежна проверка и прозрачност, по-специално по отношение на финансирането, с пропорционални критерии и неутежнени процедури, особено за малките НПО;
- Д. като има предвид, че засилването на изискванията за прозрачност за правните субекти, включително за НПО, които извършват дейности по лобиране или застъпничество пред институциите на ЕС, следва да допринесе за проследяване на външната намеса;
- Е. като има предвид, че Комисията разполага със силни механизми за контрол на разходите на НПО, финансирани от бюджета на ЕС, които са сред най-строгите в Европа; като има предвид, че неотдавнашните обвинения в корупция срещу някои настоящи и бивши членове на Европейския парламент включват НПО, която не е била регистрирана в регистъра за прозрачност;
- Ж. като има предвид, че на 13 септември 2023 г. Европейският парламент измени своя Правилник за дейността с цел укрепване на почтеността, независимостта и отчетността;

Значение на ролята на НПО за насърчаване и защита на правата на човека и демокрацията

1. приветства съществената роля на НПО и организациите на гражданското общество, които работят за насърчаване и защита на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава в обществата по целия свят; във връзка с това изтъква ключовата работа на тези организации за насърчаване и защита на правата на човека и демокрацията, за борба с всички форми на дискриминация, за борба за чиста, здравословна и устойчива околна среда, за информиране на хора и групи, особено на най-уязвимите, относно техните права и за отстояването им, когато тези права се нарушават, за изобличаване на нарушенията на правата на човека и на гражданските права, за насърчаване на межкултурния диалог, на гражданската ангажираност и участието на обществеността, за борба с дезинформацията и речта на омразата, за събиране на информация от обществен интерес и за търсене на отговорност от правителствата и избраните представители пред гражданите и за борба с корупцията и безнаказаността за нарушения на правата на човека;
2. подчертава сериозните рискове, които застрашават хората, работещи за НПО в областта на правата на човека, при дейността им по целия свят, включително

заплахи срещу тях и техните семейства, сплашване и всякакви форми на тормоз, включително чрез онлайн канали и социалните медии, стратегически съдебни производства и наказателно преследване, произволно задържане, насилие, изтезания, изчезвания, убийства и екзекуции, които рискове могат да ги тласнат към изгнание;

3. изразява тревога във връзка с факта, че някои правителства в трети държави, чиято цел е да свият пространството на гражданското общество и да заглушат изразяващите несъгласие, са приели законодателство, което, обосновавайки се, наред с другото, със сигурността, борбата с тероризма и борбата срещу чуждестранната намеса, налага дискриминационни задължения на НПО в областта на правата на човека и на техните работници, заклежда, ограничава или забранява техните дейности, включително чрез закриване на тези НПО, замразяване на техните активи, възпиране на донорите им да предоставят средства или лишаването им от достъп до финансиране; счита, че ЕС следва да служи за пример в този контекст;

Прозрачност и отчетност на НПО в областта на правата на човека, финансирани от бюджета на ЕС за външна дейност

4. подчертава значението на осигуряването, доколкото е възможно, на прозрачна и достъпна информация за бенефициерите, включително НПО, на средства на ЕС за външна дейност, предназначени за насърчаване на правата на човека и демокрацията и за свързаните с тях проекти, финансирани от ЕС, които се изпълняват в световен мащаб; признава, че НПО от години призовават за по-голяма прозрачност на равнище ЕС; признава рисковите и животозастрашаващи условия, в които работят някои защитници на правата на човека и НПО в държави извън ЕС; във връзка с това счита, че трябва да се осигурят поверителност и защита на данните, така че тези хора да не бъдат изложени на риск;
5. приветства прекратяването на финансирането и възстановяването на средствата, изплатени на няколко организации, чиито действия бяха в противоречие с ценностите на ЕС; призовава Комисията да продължи усилията си, за да гарантира, че от средствата на ЕС не се финансират организации, които не зачитат ценностите на ЕС, посочени в член 2 от ДЕС; също така призовава Комисията да разработи по-гъвкави стратегии за подкрепа на участниците в гражданското общество, които се намират в условия на репресивна среда и които изпитват затруднения да се възползват от помощ;
6. призовава ЕС и неговите държави членки да бъдат напълно прозрачни по отношение на разпределянето на средства за трети държави за сътрудничество по въпросите на миграцията и да гарантират, че свързаното с миграцията европейско финансиране, обучение или други форми на подкрепа за трети държави не улесняват пряко или косвено извършването на нарушения на правата на човека, нито засилват и затвърждават безнаказаността за такива нарушения; настоятелно призовава всеки проект или инициатива за сътрудничество в сферата на миграцията, финансиран от ЕС или държава членка, да подлежи на задълбочени и независими *предварителни* оценки на въздействието върху правата на човека и на

мониторинг по време на целия проект, както и да бъдат оповестявани резултатите от тези оценки и мониторинг пред Европейския парламент;

7. призовава Комисията да подобри яснотата и организацията на информацията и данните, налични в Системата за финансова прозрачност (FTS), относно бенефициерите по проекти, финансирани от ЕС, включително в областта на правата на човека и демокрацията; подчертава, че изискването бенефициерите да оповестяват всички източници на финансиране трябва да отчита положението на държавите и средата, в която извършват дейност, за да се гарантира, че публикуването на информацията и данните съгласно Системата за финансова прозрачност (FTS) не ги излага на риск;
8. препоръчва правните задължения за прозрачност и финансова отчетност да се прилагат по еднакъв начин за всички НПО и други представители на интереси, които се ползват от финансиране от ЕС;
9. посочва, че НПО, които получават финансиране от ЕС, трябва да бъдат прозрачни относно полученото финансиране; отбелязва, че тяхната работа популяризира подкрепата на ЕС по различни начини чрез различни комуникационни канали, включително официални уебсайтове; подчертава, че понякога тези различия биха могли да зависят и от факта, че в някои държави с определени авторитарни и нелиберални режими с намалени граждански пространства разпространяването на такава информация може да изложи на риск НПО в областта на правата на човека; призовава за създаването на хармонизирани, но гъвкави подходи, които да направят финансирането от ЕС в подкрепа на правата на човека и демокрацията по-видимо за обществеността, като същевременно се избягва излагането на риск на НПО, които работят в контекст на несигурно положение;
10. осъжда използването на организации, спонсорирани от правителствата на трети държави (НПО, организирани от правителството (НПООП)), за разпространяване на дезинформация и неверни послания, свързани по-специално с въпроси на правата на човека;
11. подчертава, че финансирането от трети държави на правни субекти със седалище в ЕС, включително НПО, които извършват дейности по лобиране или застъпничество в ЕС и имат за цел да оказват влияние върху формирането на външната политика на ЕС, може в някои случаи да излага тези субекти на злонамерени външни влияния; счита, че изискванията за прозрачност обаче не следва да водят до стигматизиране на законното чуждестранно финансиране; във връзка с това припомня констатациите в своята резолюция от 1 юни 2023 г. относно външната намеса, включително дезинформацията³, във всички демократични процеси в Европейския съюз, и от 13 юли 2023 г. относно препоръки за реформа на правилата на Европейския парламент относно прозрачността, почтеността, отчетността и борбата с корупцията⁴, като подчертава рисковете от външна намеса и дезинформация, произтичащи от някои НПО, финансирани от държави извън ЕС; призовава за допълнително обсъждане на бъдещата стратегия и подходите на институциите на ЕС за откриване и

³ Приети текстове, P9_TA(2023)0219.

⁴ Приети текстове, P9_TA(2023)0292.

предотвратяване на рискове от корупция и външна намеса в изготвянето на политиките на ЕС; подчертава, че в контекста на неотдавнашните обвинения в корупция срещу някои настоящи и бивши членове на Европейския парламент има подозрения, че НПО, която не е вписана в регистъра за прозрачност на ЕС, и чиято декларирана цел е била да извършва дейности по застъпничество в областта на правата на човека, е била използвана като вектор на външна намеса; счита, че е от обществен интерес да се знаят финансовите източници, включително при финансиране извън ЕС, на всички заинтересовани страни, действащи в областта на лобирането или застъпничеството, като всички мерки в това отношение трябва да бъдат пропорционални и да предотвратяват всякакви непреднамерени ограничения на основните права;

12. приветства постигнатия напредък в използването на регистъра на ЕС за прозрачност и се ангажира да продължи работата си за разширяване на неговия обхват и за засилване на мониторинга на съдържащите се в него данни; посочва, че по правило годишните финансови данни за източниците на финансиране, включително безвъзмездните средства от ЕС и даренията от страната и извън ЕС, на регистрирани правни субекти се оповестяват публично в регистъра на ЕС за прозрачност; подчертава, че от 12 юли 2023 г. „представителите на интереси“ могат да присъстват на събития на Парламента като поканени активни гости само ако предварително са се регистрирали в регистъра на ЕС за прозрачност, с изключение на случаите, когато регистрацията им може да застраши живота или личната безопасност на дадено лице или съществуването на съответния субект, или когато други наложителни причини изискват поверителност; припомня, че регистърът за прозрачност на ЕС (приложение II) изисква НПО да предоставят основните си източници на финансиране по категории, включително средствата на ЕС; подчертава, че мерките, изискващи от НПО да оповестяват всички източници на финансиране, трябва да отчитат положението на НПО, действащи в държави с авторитарни и нелиберални режими, по-специално когато разкриването на такава информация би могло да изложи на риск тях и тяхната работа поради прилагането на репресивно законодателство, като законите за „чуждестранните агенти“ и други подобни разпоредби; изразява съжаление относно факта, че регистрацията налага голяма бюрократична тежест за малките организации на гражданското общество, установени на други континенти, които обикновено не работят или не извършват дейности по застъпничество на работните места на институциите на ЕС; призовава за оценка на новите мерки, за да се избегнат нежелани ограничения на основните права на гражданското общество и да се гарантира, че приетите мерки са пропорционални и справедливи, в консултация с организациите на гражданското общество;
13. припомня своето собствено решение, прието на 13 септември 2023 г., за внасяне на изменения на Правилника за дейността на Парламента с цел укрепване на почтеността, независимостта и отчетността⁵; отбелязва все пак, че институциите на ЕС, включително Европейският парламент, следва да положат повече усилия за осигуряване на по-голяма прозрачност, почтеност и отчетност по отношение на своята рамка за взаимодействие със субектите, които да бъдат вписани в регистъра на ЕС за прозрачност; във връзка с това призовава за засилен контрол

⁵ Приети текстове, P9_TA(2023)0316.

от страна на службите на Парламента с цел прилагане на изменения Правилник за дейността на Парламента във връзка с почтеността, независимостта и отчетността; признава, че са необходими допълнителни ресурси за засилване на прозрачността и отчетността на всички дейности по лобиране или застъпничество на юридическите лица или правни субекти, включително НПО в областта на правата на човека;

14. призовава всички институции на ЕС да бъдат много по-стриктни относно въвеждането, прилагането и надзора на спазването на настоящите разпоредби относно регистъра за прозрачност на ЕС; призовава също за укрепване на регистъра за прозрачност на ЕС чрез увеличаване на неговия бюджет и персонал, така че той да може да предлага подкрепа на всички заявители и регистранти, по-специално на малките субекти и НПО, по време на целия процес на регистрация и да проверява по-задълбочено предоставената от тях информация; призовава Комисията да представи предложения за повишаване на прозрачността на представителството на интереси и да гарантира, че дейностите по лобиране или застъпничество, по-специално от името на правителствата на трети държави, техните бюджети и обхвата на политиките им се оповестяват надлежно в регистъра на ЕС за прозрачност и че в случай на неверни декларации се налагат санкции.

**ПРИЛОЖЕНИЕ: СПИСЪК НА ОБРАЗОВАНИЯТА ИЛИ ЛИЦАТА, ОТ КОИТО
ДОКЛАДЧИКЪТ Е ПОЛУЧИЛ ИНФОРМАЦИЯ**

Следният списък е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.
В хода на изготвянето на становището преди приемането му в комисия следните
образувания или лица са предоставили информация на докладчика:

Субект и/или лице
HUMAN RIGHTS AND DEMOCRACY NETWORK
CIVIL SOCIETY EUROPE

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	16.11.2023
Резултат от окончателното гласуване	+: 39 -: 5 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hilde Vautmans, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Dacian Cioloș, Georgios Kyrtzos, Gabriel Mato, Juozas Olekas, Pina Picierno, María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Yoncheva
Членове, присъствали на окончателното гласуване по член 209, параграф 7 от Правилника за дейността	Karolin Braunsberger-Reinhold, Charles Goerens, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Dan-Ștefan Motreanu, Paul Tang, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

39	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Karolin Braunsberger-Reinhold, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Dan-Ștefan Motreanu, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Petras Auštrevičius, Dacian Cioloș, Charles Goerens, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Pina Picierno, Tonino Picula, Isabel Santos, Paul Tang, Elena Yoncheva
The Left	Marisa Matias, Mick Wallace
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé

5	-
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński, Charlie Weimers
ID	Thierry Mariani
NI	Kostas Papadakis

3	0
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
The Left	Giorgos Georgiou

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	14.12.2023
Резултат от окончателното гласуване	+: 19 -: 6 0: 2
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Matteo Adinolfi, Dominique Bilde, Gilles Boyer, Olivier Chastel, Caterina Chinnici, Ilana Cicurel, Carlos Coelho, Beatrice Covassi, Ryszard Czarnecki, Luke Ming Flanagan, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Monika Hohlmeier, Joachim Kuhs, Alin Mituța, Jan Olbrycht, Markus Pieper, Sándor Rónai, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou, Viola von Cramon-Taubadel
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Mikuláš Peksa, Sabrina Pignedoli, Wolfram Pirchner
Заместници (чл. 209, пар. 7), присъствали на окончателното гласуване	Agnes Jongerius, Marisa Matias

**ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ
ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ**

19	+
ECR	Ryszard Czarnecki
ID	Matteo Adinolfi, Dominique Bilde, Joachim Kuhs
PPE	Caterina Chinnici, Carlos Coelho, Monika Hohlmeier, Jan Olbrycht, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou
Renew	Gilles Boyer, Olivier Chastel, Ilana Cicurel, Alin Mituța
S&D	Beatrice Covassi, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Agnes Jongerius, Sándor Rónai

6	-
NI	Sabrina Pignedoli
The Left	Luke Ming Flanagan, Marisa Matias
Verts/ALE	Daniel Freund, Mikuláš Peksa, Viola von Cramon-Taubadel

2	0
PPE	Markus Pieper, Wolfram Pirchner

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“